

Dr. G. PUCHINGER

POLARISATIE?

Stevige discussie of demagogische ruzie? Verduidelijking van tegenstellingen of het verabsoluteren van tegenpolen? Gevolg van ontzettend tekort aan kennis? Verabsolutering van accenten van de waarheid?

Hoe leven mensen met verantwoorde-lijke posities met dit vraagstuk? En hoe ondergaan zedit verschijnsel persoonlijk?

De mening van:

prof.dr.H.G.Schulte Nordholt,
mgr.dr.A.J.Simonis,
drs.Rinze Zijlstra,
ds.Jan Adam Eekhof,
prof.dr.P.A.J.M.Steenkamp,
J.H.Scheps, mr.W.J.Geertsema,
mr.W.Aantjes, mr.H.W.van Doorn.

Polarisatie in de politiek. In de kerk. In de maatschappij. Bij radio en tv, in de pers, in de vakbeweging, in de wetenschap, in het bedrijfsleven, enz.

Paperback, 300 blz., met foto's. Prijs f 15,90.
Verkrijgbaar in de boekhandel.

U kunt uw bestelling ook adresseren: Antwoord-nummer 101, Delft (geen postzegel)

UITGEVERIJ MEINEMA - DELFT

Verschenen:

IN HET UUR VAN BEZINNING door Ds. A. M. Lindeboom

Deel I: Geestelijk arm.

In dit werk, spoedig af te ronden door deel 2, 'In Jezus ingedoopt', bespreekt Ds. Lindeboom uitvoerig de impasse waarin de Gereformeerde kerken zijn geraakt door het optreden van theologen als Augustijn, Kuitert, Wiersinga en Baarda en van allen die zich achter hen gesteld hebben. De onzekerheden waaraan vele leden der Gereformeerde Gezindte ten prooi zijn gevallen mogen niet langer voortduren. Er moet klaarheid komen.

Ds. Lindeboom toetst zonder vertoon van geleerdheid en niettemin doeltreffend de meningen van de genoemde theologen op diverse punten aan de Schrift en aan de door hen ondertekende belijdenis, en vraagt de kerkeraden en meerdere vergaderingen eveneens deze maatstaf aan te leggen.

Dit ernstig en zachtmoedig appèl moet gehoor vinden bij allen die tot de Gereformeerde Gezindte behoren.

De beide delen van 'In het uur van bezinning' tellen elk ± 200 pagina's, en kosten f 10,- per stuk.

Verkrijgbaar via de boekhandel en bij Uitg. Buijten & Schipperheijn, Valkenburgerstraat 106, Amsterdam.

Tel. 020 - 23 66 12. Postgiro: 22960.

gen, daarvan durf ik wel te zeggen, dat ze tegen-beter-weten-in praten, want er was eerst een ander ontwerp van een uitspraak die nog vol dingen stond, waarvan een kind kon begrijpen dat die voor mij, en vele anderen op de synode, de oude koers zou voortzetten. Toen is die uitspraak teruggenomen met de uitdrukkelijke verklaring dat ze dat nu juist niet wilden.

Daarom heb ik voorgesteld om te laten zien, dat ik niet zo'n al te rechtvaardige man wil zijn, die alle puntjes op de i moet hebben; dat het mij gaat om de ruimte, waarin een mens er over mag denken zoals hij dat het liefste doet. En dat is nu gebeurd, vind ik.

VU-magazine: Prof. Van den Berg en prof. Augustijn onthielden zich van stemming.

Prof. Kuitert: Daar waren sommige mensen wat boos over. Daarom heeft Van den Berg de volgende dag een verklaring afgelegd ook namens Augustijn dat de uitspraak risico's in zich heeft van een meervoudige uitleg. Ze waren niet tégen, maar ze vonden dat die dubbelzinnigheid risico's kon opleveren. Natuurlijk is de uitspraak dubbelzinnig. Het is goed dat ze dat openlijk verklaarden, want nu ligt dat ook notulair vast. De bedoeling van die uitspraak was ook dubbelzinnig te zijn. En dat niet in de slechte zin van het woord. Ik denk dat als je niet-dubbelzinnige taal wilt spreken, je al bijna naar de wiskunde moet. Zo bedoelt men het wel vaker in een kerk, woorden te spreken waarvan meerderen kunnen zeggen: daar kunnen we ons niet in vinden. Er zijn natuurlijk wel grenzen aan toelaatbare meervoudigheid, bv. als je precies het omgekeerde ermee zou bedoelen, maar in dit geval . . . Er is eindeloos over gepraat. Jàren. Waarom staat er in punt c niet 'gebeurtenis' maar 'gebeuren'?

VU-magazine: U had niet kunnen voorstemmen als er 'gebeurtenis' had gestaan?

Prof. Kuitert: Nee. Je moet ook goed weten, dat hier stukken achterliggen, een uitvoerig rapport waarin gesproken wordt over 'zondeval als gebeuren', een stuk van Van Peursen, waarin hij zegt: dat betekent niet dat je het fixeert op een moment; het is geen natuurlijk gebeuren, maar een ethisch gebeuren. Het betekent dat het voor de verantwoordelijkheid van de mens komt, dat er zonde is.

Ik ben uit Lunteren naar huis gegaan met het idee, dat ik nu ook sommige dominees beter begreep. Ik heb wel eens gedacht dat ze oneerlijk waren. Want ze weten precies hoe ik er over denk. Ik heb over die kwestie van Adam wel tien keer op dat kathedertje voor de synode verklaard: Adam en Eva hebben als historische personen niet bestaan; zeg maar wat er gebeuren moet. Mag ik er in of mag ik er niet in? Toch zoeken ze naar formulaties en vragen me dan of ik het ermee eens kan zijn. Eerst dacht ik vaak: jullie zijn niet

eerlijk, maar nu denk ik over sommigen weer heel wat sympathieker. Ik denk, dat ze aan de mensen in hun gemeente dachten die het niet kunnen meemaken. Het was een soort pastorale bewogenheid met deze mensen, die hen deed zoeken naar formulaties.

Rijnsdorp

Diepe indruk maakte op veel synodeleden de toespraak van dr. C. Rijnsdorp, het oudste lid van het deputaatschap (1894), waarin deze pleitte voor ruimte in de gereformeerde kerken voor theologische bezinning 'mits de individuele theologen hun verantwoordelijkheid beseffen en hun pastorale orgaan niet verliezen'. Ten diepste gaat het hierom,' aldus dr. Rijnsdorp, 'is de 16e-eeuwse reformatie eens en voor altijd geschied en bepaalt onze historie voor goed het gereformeerde kader, of heeft Herman Bavinck gelijk gehad toen hij zei, dat gereformeerd-zijn inhoudt de bereidheid om zich te allen tijde in leer en leven te herzien. Met andere woorden: is het bijbels-legitiem om buiten het historisch proces te treden en zich te bepalen tot herhaling en hoogstens nadere uitwerking van het bekende, of is het gewettigd de theologische camera's anders in te stellen?'

Prof. Kuitert: 'Ik had wel eens wat van Rijnsdorp gelezen waarvan ik dacht: daar ben ik het voor negentig procent mee eens. Maar voor tien procent dacht ik dan: dat is toch een andere generatie. En dat zal vermoedelijk onoverbrugbaar zijn, die tien procent. En nu was het eigenlijk voor het eerst, dat ik Rijnsdorp een verhaal hoorde houden, waarvan ik dacht: dit ben ik. Dit kan ik net zo houden, maar dan zonder enige restrictie. Dit zijn de woorden, die ikzelf bedoel, alleen hij zegt ze mooier, literair ook mooier. Dit was een prachtig literair stuk ook. Hij stond het me af, om het op te nemen - in december - in het blad Voorlopig.'

Hoewel meer dan een spreker ter synode kwam verklaren evenmin als prof. Kuitert te geloven in een historische Adam en Eva, is de Genesis-problematiek toch vooral op diens naam komen te staan met alle jarenlange spanningen vanden (boze artikelen, bezwaarschriften, telefoontjes, bezoeken - hij is er moe van). Hoe kwam dat? En is er een tijd geweest waarin hij wel meende dat er een Adam en Eva hebben bestaan?

Prof. Kuitert: 'Jazeker. 'k Had er vroeger nooit zo over nagedacht. 'k Vond het zo vanzelfsprekend. Maar toen logeerde er eens een vriendin van m'n vrouw bij ons in de pastorie in Scharendijke, een Zweedse biologe. Het moet in 1951 geweest zijn; in die buurt. En toen kregen we het er over. Ze vroeg: denk je dat dat een echt gebeurd verhaal is?

Jazeker, zei ik.

Ja, nou . . . dat hoorde ze voor 't eerst van